

NAPREJ

Glasilce jugoslovanske socialno demokratične stranke

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nemčijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.—.

Inserati: Enostopna petična vrstica 30 v; pogojem prostor 50 v; razglasi in poslano vrstica po 60 v; večkratni objavi po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 14 vinarjev.

K otvoritvi državnega zbora.

Državni zbor, ki se snide jutri, dne 16. julija, bo mogel opraviti le malo pozitivnega dela, ker — kakor znano — agrarci ne pripuste zborovanja po letu. Omejiti se bo moral zlasti na to, da skrajša debato o proračunskem provizionu, če hočejo pojasnjevati stranke stališče napram notranji in zunanji politiki. Poleg želje po miru iz široke mase bo predvsem prišla v poštev želja po omejitvi draginje in po končni ureditvi preskrbe z živili. Tudi vprašanje o izgubi na vrednosti denarja bo igralo precejšnjo vlogo, saj je to vprašanje z vsemi imenovanimi vprašanji: z nadaljevanjem vojne, s slabo prehrano in z draginjo v kar najtesnejši zvezi, ki se pojavljajo deloma kot učinek, deloma kot vzrok, večkrat pa tudi kot oboje, obenem. Vojna, čim dalje traja, mora spraviti denar vedno bolj ob veljavo, že ker je vsa produkcija manjša zaradi izdelovanja vojnih potrebščin in razpoožljiva množina denarja pa tekmuje z vedno manjšo množino potrebščin, kar po postavi ponudbe in povpraševanja zmanjšuje vrednost denarju. Največji vzrok pa je, da je prenehal uvoz kakor tudi izvoz, ter je postalo izenačenje raznih denarnih vrednosti na prostem trgu nemogoče. Nazadnje je tudi to vzrok, da se mora kovani denar, ki predstavlja še pravo protivrednost za potrebščine, umikati denarnemu nadomestku, papirnatemu denarju. Tudi glede na preskrbo z živili je zmanjšana vrednost precejšnje važnosti, kajti čim slabša je preskrba, tem neugodnejše je razmerje med razpoložljivo množino živil in med množino denarja, zato se tudi v tihotapski trgovini morajo pačevati višje visote, ker se morajo plačevati le z bankovci.

Zamotanejšje je razmerje med draginjo in manjšo vrednostjo denarja, tako da je ta zopet posledica draginje. Meščanske stranke, ki nosijo sokrivdo na vojni in ki bi tudi rade prikrijele svojo sokrivdo na draginji, se trudijo na vso moč, kako bi omalovaževale menjavo razmerja med draginjo in manjšo vrednostjo denarja. Kakor agrarci, tako trdijo tudi zastopniki podjetij, da izvira neprestano naraščanje cen le iz manjše vrednosti denarja. To je vzrok, zakaj že cele mesece meščanski poslanci tako natančno preiskujejo vzroke in iščejo, kako amejiti padanje denarne vrednosti. Gotovo je eden prvih vzrokov neprestano naraščanje plačilnih sredstev, tedaj bankovcev. Toda pomnožitev bankovcev ni edini hudobni namen vlade in v izdelovanju bankovcev, kar meščanski poslanci edino ob-

tožujejo, temveč ima svoje bistvene vzroke tudi v visokih dobavnih cenah, katere plačuje država, v velikih vojnih dobičkih in v zgrešenem davčnem sistemu, ki štiti bogatine in tlači nemaniče. Da bi se pozornost javnosti odvrnila od teh dveh vzrokov padanja denarne vrednosti vedno govoričijo zastopniki buržoazije in agrarci le o tiskanju bankovcev in njihovem vplivu na padanje denarne vrednosti.

Spominimo se časa enakega padanja denarne vrednosti pred približno štiristo leti. Mogočni tok denarja, ki se je zlivljal v prvih desetletjih po odkritju Amerike čez Špansko, je prinesel tako poplavo v deželi — ne kakor sedaj, z denarnimi nadomestki, temveč s praviim pristnim denarjem in srebrom, da je s tem nastala pravcata revolucija v cenah radi padanja vrednosti denarja. Okolo l. 1550. so poskočile cene za živila in vse drugo blago skoro za tretjino. Tudi tu je bil poleg revolucije v cenah še drug vzrok, namreč nezmisljena finančna, gospodarska in osvojevalna politika absolutnega kraljestva. Predvsem je bil davčni sistem, ki je poostiril učinke revolucije v cenah in jih napravil neprekljcljive. Temelj davčnega sistema je bil indirektni davek, talkoimenovana Alcabala, oddaja deset odstotkov pri prodaji vsakega blaga, ki se je vedno poostroval in davil trgovino ter promet, pa tako izljudčeval špansko gospodarstvo iz svetovnega trga. Že leta 1560 je moral kralj Filip spoznati, da ima pri manjkaj devet milijonov dukatov, katere je moral, kakor se je izrazil, »vzeti iz zraka ali pa poizkusiti dobiti z že izčrpanimi iznajdbami«.

Tako se bodo tudi pri nas učinki padanja denarne vrednosti z napačno gospodarsko in davčno politiko poostirili in trajno udomačili. Tudi pri nas bo prišel čas, ko bodo odpovedali vsi davčni viri in bo država stala pred problemom, ako se pravočasno kaj pametnega ne ukrene. To se bo pa zgodilo le tedaj, ako se bo sklenil v interesu skupnosti izdati imovinski davek in davek na vojne dobičke, ki bo obgatelim zabranil, da bi se redili iz pomanjkanja ljudstva.

Obletnica!

Danes je minilo leto dni, odkar je zagledal luč sveta skromen delavski dnevnik »Naprej«. Izven ožjih stranknih pristašev ni skoro nihče vedel za njegov porod. Širša javnost ga je sprejela s tisto indiferentnostjo, kakor sprejme vse, kar je proletarskega. Tudi med delavstvom ni bilo pravega navdušenja, ker je bilo večinoma v dvo-

mu, jeli se bo podjetje posrečilo v sedanjem vojnem času. Toda dobra volja in prepričanje, da bo šlo, ki so ju imeli vodilni sodrugi, je sijajno premagala med sodrugi vso nezaupnost in vse ovire zunaj stranke tako, da »Naprej« obhaja danes svojo prvo obletnico.

Eno leto ni mnogo, ipak je v sedanjem času in za delavski dnevnik vsekakor nekaj. Težkoč ni manjkalo, sovražnikov še manj, ali trdna vera v zmago je vse to premagala in slovenski proletariati je na ta sicer ne pomemben jubilej lahko ponosen.

Kakšne so bile naše strankine razmere pred enim letom ve vsak sodrug! Životarenje na vseh koncih in krajih. Med sodrugi skoro nobenega stika — mrtvilo in obupa na splošno.

Prišel je izhajati »Naprej«, in za njim je pričelo tudi v stranki novo življenje, začel je naraščati pogum in zaupanje in dvigati so se jele tudi organizacije. Današnjih razmer s prejšnjimi seveda ni mogoče primerjati in za te uspehe se imamo zahvaliti »Napreju«, ki nas je dan za dnem bodril, brnil, obveščal in podučeval. Brez »Napreja« pa bi bili ostali tam, kjer smo bili pred letom, naše strankino življenje bi bilo mrtvo.

Težkoč ni manjkalo, draginja na vseh koncih in krajih boji z nasprotniki in kar je glavno — cenzura je visela in še visi nad nami kakor Damoklejev meč in ne pusti vrste, ki ji ni dovolji. V takih razmerah vztrajati ni šala, in še zlasti je za delavski dnevnik, ki je brez kapitala, brez velikih naklad, res prava muka. Ali vztrajali smo, ker smo bili prepričani, da bo šlo in da je to v korist slovenskemu proletariatu, v korist socialistični ideji in zaradi tega nam niso bile žrtve prevelike in smo jih rade volje prenašali.

»Naprej« je vestno vršil svojo nalogo: Branil je in se boril za pravice in koristi slovenskega proletariata, bodisi na gospodarskem, političnem, socialnem, kakor tudi na narodnem polju. Širil je idejo socializma, ublaževal je sovraštvo med narodi, pobijal vsak privilegij in zavzemal se za bratstvo med narodi. To je bil njegov program in po tem se je ravnal in po njem se bo ravnal tudi vbodoče neglede na ovire.

Z mirno vestjo stopamo v drugo leto, ker smo prepričani, da nas bo sovenski proletariati podpiral še veliko bolj kakor nas je v prvem, ker se mu je list priljubil in ker je izgubil tisti dvom, jeli bo list mogel izhajati ali ne. Podpiral nas bo, ker se je prepričal, da je »Naprej« edini dnevnik, ki zastopa in brani samo revno ljudstvo brez ozira na levo in desno, ker ve, da »Naprej« ni demokracija samo sredstvo v boju, temveč cilj.

Slovenski proletariati bo podpiral svoj list »Naprej«, ker ve kakšne težkoče ima na vseh koncih in krajih, ker ve, kako se proti njemu dela od spodaj in od zgoraj, ker ve kako je »Naprej« na fronti preganjan, kjer ne dopuščajo, da bi redno prihajal v roke delavcem-vojakom, samo radi tega, ker resnico piše in brani.

LISTEK.

Prah si bil in...

Votlo je bobnela prst na pokrov krste. Krog mene so se čuli izdihljaji, ihtenje. Jaz sem stal tu, tako mirno, nemo, dasi so mi zagrebali moje vse — moj cilj življenja, ljubo mater.

Dozdevalo se mi je, da sanjam, da ne živim med temi pogrebi. Strmel sem v temni, vlažni grob, katerega je bolj in bolj zasipal stari grobokop.

Dovršil je svoje delo. Parkrat je še udaril z bleščečo lopato po grobu in odšel je, ne meneč se za nas, za mene. Prijel me je prijatelj pod pazduho. Šel sem, sledil mu tako prostovoljno, kakor v snu.

Slišal sem za seboj besede, izgovorjene v jezi — z zaničevanjem: »Niti solze nima za svojo mater, ki je žrtvovala zanj vse, da je postal — gospod.« Nekdo je še dodal: »Taka je današnja otroška ljubezen!«

Molče sem šel dalje. Domov sem prišel. Tu vse prazno, nobene duše. Sredi izbe je še stal mrtvaški oder. Duh po svečah in cvetlicah je povel še po sobi.

Sedel sem na stol. Zdaj sem začutil, kaj sem izgubil. Sreče mi je stiskala bol in solza za solzo mi je tekla po licu.

»Mati, mati!« Ni bilo odgovora, moj glas je odmeval tako turobno, strašno po sobi.

Zaihtel sem in plakal kakor otrok. Tam na razvalinah sem objokaval svojo ljubo mamico. Začutil sem osamelost na svetu — med temi milijoni ljudi.

Zakaj si me pustila samega! Prej tako prijazno stanovanje je pustilo prazno.

Smrt, smrt, ti uničuješ lepe sreče. — želje: ničesar ti ni svetega, dragega. S tvojo ostro koso nam danna-dan pišeš:

»Prah si bil in v prah se povrneš!«

Stradalčevi zapiski.

»Kdor ne dela, naj tudi ne je.« Tega popolnoma pravičnega načela, ki se zrcali v vseh naših šolskih knjigah, že od nekdaj, niso v življenju upoštevali. Še manj pa ga upoštevalo danes. Kajti pravico jesti imajo danes le še najbogatejši, ki pa jim zaradi svojega bogastva ni treba delati. Delavci pa, ki prav zategadelj, ker so revni, morajo delati, in ker delajo, tudi revni ostanejo, njim se morajo delati pajčevine po trebuhu. Iz tega sledi, da imajo le bogati postopači pravico, da jedo!

Mož, ki je iznašel nahrbtnik, je nedvomno storil večje kulturno delo, kakor iznajditelj najnovejših čudeznih topov!

Vzrok stradanju majhnih, je poželenje velikih.

Sedemletna Anica me je prosila, naj ji pripovedujem pravljice. Tako sem pazljivo poslušajočemu dekletcu že več ko petdesetkrat pravil pravljico o sedmih krokarijih, o trnulčici, o snegulčici itd. Čimbolj nemogoče se je moglo dozdevati kako dejanje po navadnih postavah, tembolj zvesto me je otrok poslušal. Na koncu vsake pripovedke me je prosila: Še eno! In spomnil sem se čudovite dežele, v kateri se v potokih cedi namesto vode mleko, kjer okusne potice in medeni kolači rasto na drevju, pečeni pujski okrog švigajo in pečeni golobje iz zraka frče v usta. Mala Anica je sicer poslušala moje pripovedovanje, a ko sem bil z njim gotov, je dejala: »Toda, oče, to vendar ni nikaka pravljica! Kaj takega sploh ni. Ti me hočeš le nalagati!« Da, »veliki čas« raznarodi tudi pravljico deželo otrok!

Moj sin je vojak na Dunaju. Danes sem prejel dopisnico: ... Spominjam se pregovora: Kdor gre na Dunaj,

Zaraditega smo prepričani, da bode slovensko delavstvo napravilo vse, da se »Naprej« razširi tudi tam, kjer še ni, ker ve, da, če se širi »Naprej«, se širi tudi ideja socializma, ki bo nekoč delavstvo osvobodilo iz današnjega kapitalističnega jarma.

Ker smo o tem prepričani, zagotavljamo, da bo »Naprej« tudi vbodoče stal na določenem programu in še bolj živo branil pravice delovnega ljudstva. Razkrinkaval bo brez ozira vsako demagoščvo, naj bo pokrito z narodnim ali verskim plaščem. Branili bomo neustrašeno ideje socializma, kakor tudi se zavzemali za obnovitev delavske internacionale, kakor tudi obenem za enakopravnost za naš narod... Na praporu »Napreja« bo zapisano: »Vse za svobodo, bratstvo in enakost!« Pod tem praporom hočemo delati in žrtvovati. Kdor se čuti zatiranega, ta naj stopi k našemu praporu in z nami dela in žrtvuje.

Naprej, in vedno naprej!

Državni kancler je zopet govoril kakor nekdanj.

V glavnem odselku nemškega rajhstaga je imel glavni govor državni kancler grof Hertling; v njem je označil smeri, ki jih zavzema uradna Nemčija z ozirom na današnji vojni in politični položaj. Razočaral bi nas ta govor in celo razveselil, ko bi bili prepričani, da so njegova izvajanja v resnici tudi resno mnenje in politična smer njegove vlade, kar pa prav zelo dvomimo. Ne, mihi ne verjamemo mu, da je resno preudarnil in premislil, kar je izjavil. Saj ni mogoče kar čez noč spremeniti politike, ki je bila zanj in njegovo politično maso, Vse-nemice, edino merodajna in vodilna; namreč politika, ki je zahtevala mirovne sklepe na vzhodu, in imela že popolnoma začrtano smer na zapadu. In če bi bila mogoča taka sprememba političnega naziranja za grofa Hertlinga, pa je popolnoma neverjetna zt one, ki so tako kričavo in odločno vpili po miru z mečem, ter stezali svoje roke grabežljivo po francoskih rudnikih in Belgiji. In to javno, da je mogel slišati njih utopične sanje ves svet. Bili so časi, ko so v Nemčiji resno mislili na sporazumen mir in medelovali zanj, pa tedaj je stala Rusija čemočna vrhu Karpatov in so grozili Italijani ob Soči. Tedaj je bila ententa še preveč svesta si svojega zmagoslavja in je računala na onemoglost ter materialno in duševno izčrpanost, osrednjih sil. Še enkrat je bila dana prilika za sporazumno rešitev svetovnega položaja: V juliju lanskega leta je izrazil tako željo nemški rajhstag v znani julijski resoluciji. Zopet je šel po vodi ves up osrednjih držav, razbil se je ob prikritih ententinih zavojevalnih ciljih. Rusija tedaj še ni odvrгла orožja. Med tem pa se je položaj bistveno spremenil. Na eni strani potolčena Rusija in Rumunija, na drugi strani velik poraz Italijanov ob Soči. In zašumelo je v nemških gozdovih: Prišla je naša ura, zmagoslavno datje, dokler ne bo zapad delil usode vzhoda, dokler ne bo segala naša moč od Pariza do Moskve. Sporazumno vprašanje je postala fraza, sedaj na obeh straneh. Wilson je sicer govoril v imenu entente o rešitvi svetovnega položaja na podlagi zveze narodov in samoodločbe, pa kdo bi mu verjel. Na taki podlagi sklepati mir ni bila Nemčija pripravljena niti v tistih časih, ko je sama medelovala za sporazumni mir, kaj šele sedaj, ko je dvignila svojego ponosno glavo nad poraženi vzhod. Seveda je moral odgovoriti Hertling na Wilsonovo mirovno ponudbo, ki je predpostavljala samood-

ločbo narodov; pa v njegovih navidezno pritrjevalnih besedah je bilo brati, da to ni resno njegovo mnenje. Posledica take obojestranske politične konstelacije je bila, da sta prisegli obe vojujoči stranki na neizprosno, srdito in krvavo nadaljevanje vojne. Pri tem se je zanašala ententa na ameriško pomoč, Nemčija na svoj meč.

In zadnji Hertingov govor? Je-li Nemčija res pripravljena sprejeti predloge za mirovna pogajanja na sporazumni podlagi? Čemu je pred kratkim odstopil Kühlmann? Ali ne zato, ker se je le prav malo odstranil s poti aneksionistične smeri? En uspeh ima kanclerjev govor, kakor se poroča, že zagotovljen. Stranke so mu obljubile zagotovitev državnega proračuna — petnajst milijard vojnega kredita. Hertling lahko triumfira nad tem svojim uspehom. Bojimo pa se, da bo potem, ko bo imel te milijarde pod streho, zopet preklical svoj govor; preklical tudi obljubo bodočega zunanjega tajnika Hintzeja, ki da bo opustil visenemško politiko. Vse to se bo razjasnilo v prihodnjih tednih, želimo pa, da bi se motili v svojem mnenju, in da kanclerjev govor ni le politični trik.

Politični pregled.

— **Program poslanske zbornice.** Delovni program za predstoječe poletno zasedanje poslanske zbornice je splošno že določen. Za današnji dan je sklicana še konferenca načelnikov strank, v kateri se bo stavil predlog, naj se celi tekoči teden določi za prvo čitanje proračunskega provizorija in obenem za debato o političnih vprašanjih. Prihodnji teden pride potem na dnevni red češki predlog glede obtožbe Seidlerjevega kabineta in za tem vojaška debata, ki pa se bo vršila baje pri zaprtih vratih.

— **Huculi pred cesarjem.** V poslansko zbornico je prišlo v petek odposlanstvo vzhodno-galiških Huculov, obstoječe iz 25 moških in 2 žensk v narodni noši. Ministrskemu predsedniku so izrazili željo, da pridejo pred cesarja, da mu pojasnijo težke življenjske razmere, v katerih žive.

— **Pred sestankom parlamenta.** Pogajanja med Nemci in Poljaki niso imela uspeha. Nemci ne morejo dati Poljakom garancij glede razdelitve Galicije zato, ker se je ministrski predsednik Seidler napram Ukrajincem formalno vezal v tem vprašanju. Podučeni krogi zatrjujejo, da za enkrat ni videti nobene možnosti, da bi moglo priti med Nemci in Poljaki ne le do trajnega zaveznitva, marveč tudi ne do provizorija, ki bi Poljakom omogočil, da bi Seidlerju dovolili proračunski provizorij. Pričakovati je torej, da bodo Poljaki nastopili v parlamentu kot bojna stranka in da bodo napeli vse sile, da izsilijo padec Seidlerjevega kabineta.

— **Tirotski deželni odbor** je sklical posvetovanje tirotskih deželnih poslancev, med katerim bo med drugim soglasno sprejel predlog, naj vlada nemudoma skliče deželni zbor.

— **Za svobodo tiska.** Odposlanstvo »Slovenskega Naroda« in »Slovenca« pod vodstvom državnega poslanca dr. Ravnharja je pri deželnem predsedstvu protestiralo proti utesnitvi svobode tiska, zlasti proti dejstvu, da ljubljanska policija nima za oba dnevnikarja časa za ponočno cenzuro. Proti dotičnemu odloku policije se je vložila formalna pritožba.

— **Ogrska voilna reforma.** Ogrska poslanska zbornica je končala generalno debato o volilni reformi. V sklepnem govoru je rekel ministrski predsednik dr. Wekerle, da se je vlada tekom razprave prepričala, da se vprašanje volilne pravice v sedanjem trenutku ne da rešiti v tistem obsegu, kakor je vlada nameravala. Če bi razpustil zbornico in razpisal nove volitve, bi se vsa stvar zavlekla vsaj za eno leto. A če tudi se vprašanje volilne pravice sedaj ne da popolnoma rešiti, bo prej ali slej prišel čas za to. Kar se tiče ženske volilne pravice, treba dati ženskam v gotovi méri možnost za politično delovanje. Končno je dr. Wekerle izjavil, da je vlada prevzela izvedbo volilne preosnove pod pogojem, da se ugodni vojaški zahtevam »ogrškega« naroda. Na to je bila z veliko večino glasov sprejeta predloga kot podlaga za podrobno razpravo. Podrobna razprava bo trajala najbrže cel tekoči teden.

— **Švica za svojo nevtralnost.** Iz Berna se brzojavno poroča: Vsled odredbe zveznega pravdnika je bil žurnalista Henry Guilbeaux, urednik časopisa »Demain« aretovan, ker se je pregrešil proti nevtralnosti švicarske republike.

— **Nemčija in rešitev poljskega vprašanja.** Iz parlamentarnih krogov je »Neue Freie Presse« izvedela, da namerava nemška vlada v kratkem naznaniti na Dunaju, da nikakor ne more privoliti v avstrofilske rešitve poljskega vprašanja. V poljskih poslanskih krogih pa se zatrjuje, da je nemški veleposlanik na Dunaju, grof Wedel, to izjavo naznanil vnanjemu ministrstvu že pred tremi tedni.

— **Blagoslov vojne.** Iz Berlina poročajo uradno, da je bilo potopljenih v maju 614.000 ton sovražnih trgovskih ladij. Od začetka vojne so potopili skupno 17.730.000 ton

trgovskih ladij, od teh le Angležem 10.838.000 ton. Da to imamo od morske zapore, podmorskih čolnov, min itd., to in od tega pa lakoto in pomanjkanje vsega.

— **Knez Lichnowski izključen iz pruske gosposke zbornice.** Pruska gosposka zbornica je v petek v tajni seji sklenila, da se bivši nemški poslanik v Londonu, knez Lichnowski, izključi kot član gosposke zbornice.

— **Poročilo ruske vlade o zadnjem uporu.** Iz Moskve se uradno poroča: Na vserruskem kongresu sovjetov se je dne 4. julija z dvetretjinsko večino glasov izrekla pritr-ditev vnanji politiki sovjeta ljudskih komisarijev, s čemer se je obenem izrazil protest proti obnovitvi vojne z Nemčijo. S podporo približno 1000 mož močnega pomorskega oddelka je na to levičarska socialno revolucionarna stranka poskusila dvigniti oborožen upor. Umor nemškega poslanika grofa Mirbacha naj bi bil signal za splošen upor. Oboroženi oddelki levičarske socialno-revolucionarne stranke so takoj zasedli poštni in brzojavni urad, aretovali predsednika moskovskega sovjeta, zastopnika ljudskega komisariata za notranje zadeve in predsednika komisije za boj proti revoluciji. Upor je bil popolnoma udušen. Nekoliko stotin upornikov, ki so ostali še živi, se nahaja v zaporu. Sestavila se je za preiskavo posebna komisija pod predsedstvom ljudskega komisariata za justico. Ta komisija je dognala, da je socialno revolucionarna stranka v par urah, dokler je imela v rokah poštni in brzojavni urad, razširila v Petrogradu, Tuli in drugod telegrafičnim putem poziv na upor. Na kongresu sovjetov je bila uporna stranka v manjšini, bila bi pa brez dvoma stirmoglavila vlado sovjetov, če bi njen upor imel uspeh.

— **Iz ruskega tajnega arhiva.** »Ruska korespondenca«, katero je ustanovil Miljukov, poroča, da izda komisariat za vnanje zadeve višnjevo knjigo. Iz arhiva vnanjega ministristva izvirajoči, Indije se tičeči tajni dokumenti naj bi razkrinkali angleški imperializem. Čičerin priobči prihodnje dni pisma carja Nikolaja II. in cesarja Viljema II. na sestanku v Revalu. Iz teh se bo razvidelo, da je Rusija potrdila nemško zasedenje Kiävčava.

— **Socializacija naftinih vrelcev.** Ljudski komisarij nameravajo nacionalizirati produkcijo nafte. Pridobivanje in prodaja nafte postanejo državni monopol.

— **Savinkov povzročitelj moskovskega atentata?** Moskovski listi poročajo, da je bivši vojni minister Savinkov, ki ga marljivo iščejo, ker ga smatrajo za povzročitelja umora grofa Mirbacha, zbežal skupaj s francoskim poslanikom Noulensom par dni pred Mirbachovim umorom v Vologdo. Moskovska vlada je razpisala veliko nagrado za onega, ki ga primé. Savinkov se je pred kratkim mudil v inozemstvu.

— **V španski zbornici** so sprejeli zakon glede španske, potem ko so se vršili burni dogodki in so bili republikanski in socialno demokratični poslanci, ki so demonstrirali proti zakonu, odpeljani s silo iz zbornice. Pred parlamentom se je zbrala velika množica ljudi, ki je metala na policije, katera jo je hotela razgnati, kamenje.

— **Ogromna delavska zveza.** Kakor se holandskemu listu »Algemeene Handelsblad« iz Londona poroča, bavijo se tankaj z načrtom, da se po vojno ustanovi orjaška zveza delavskih organizacij. Kakor se misli, pridružijo se tej zvezi zastopniki delavstva iz Anglije, Amerike in s kolonij, kakor tudi države zaveznikov in nevtralecev. Število članov nove zveze bo znašalo nad devet milijonov ljudi.

— **Amerika in Francija.** Med Ameriko in Francijo je prišlo do kritičnega spora. Francija zahteva, da plača Amerika sama, kar potrebuje za svojo evropsko vojsko, namesto da bi morala to plačevati Francija. Amerika do slej za svoje čete še ni plačala ničesar.

Dnevne beležke.

— **Prebivalstvo in oblačilno vprašanje.** Prebivalstvo, posebno revnejše, obhajajo največje skrbi, kako mu bo mogoče, da si bo vbodoče preskrbovalo z obleko in oblačilnim blagom. Kolikor je splošno dana možnost za nabavo obleke oziroma blaga, pa so cene zanj tako visoke, da se zde preprostem človeku, ki ne razpolaga s tisočaki, naravnost bujne. Čisto izključeno pa je, da bi si mogoč obleko kupiti. Pojdi, brat, z menoj v mesto, da se ustaviva pred izložbo manufakturne trgovine. Visoke številke zbuje najino pozornost in vidim te, kako buliš v to nedosegljivo vsoto, ki jo naznanja navadna moška ali ženska obleka. Tam vise hlače, ki ne stanejo nič več kot 250 kron, telovnik stane le 70 kron in cela obleka, o joj — 1200 kron! Ženska bluza 140 kron... dovolj. Vidim te, kako si se zamislil, gotovo nekaj računša: 1200 kron! Da si moreš kupiti obleko, moraš delati že par mesecev in vtakniti vso plačo v to blago! Pojdi, brat, saj ni ista, da stojiva pred resnično izložbo! Ni, ne more biti... In vlada? Tako ravnodušno gleda v te razmere, kakor da ne občuti kričeciga položaja siromašnih slojev, ki smejo imeti kvečiemu le željo, da bi si kupili obleko. Pa tudi dolžnost finančnega ministrstva bi bila, da se pobriga za denarno vprašanje širokih slojev in zavzame k celemu vprašanju primerno stališče.

— **V Ljubljani bivajoče žene in zakonski ter nezakonski otroci v vojni padlih, umrlih in uradno pogrešanih vpoklicancev, oziroma njihovi zakoniti zastopniki, ki se še niso zglašili**

naj pusti trebuli odzujaj. Mislil sem, da sem sam lačen. Kar piska in kruli večkrat po meni. Pa se drugim ne godi boljše. Ravno kar gledam lepo oblečene gospodične s klobuki, ki prosijo po cestah kruha...

Te mreže — ti pajki!

Široko je sedel — pajek v svojih mrežah in predel naprej, naprej — noč in dan, brez konca in kraja. Povsod zanjke, pasti — za svoje — žrtve. Nikdar mu ni bilo dosti — nikoli ne dovolj!

Zanjka za zanjko, past za pastjo je bila razpostavljena. In ko je prihrčala lahkomisljena mušica ter se vlovila v nastavljeno mrežo — ha — kako hitro je zletel po gladki nitki k njej. — Jo objel, — in sreče in blaženstva poln, srkal njen sok in se napajal ob drugih trudu in muki.

Te mreže, te mreže, ti prožeti pajki — nastavljajo povsod svoje zanjke, pasti! Zaman se izkuša rešiti nesrečna mušica iz nje, zaman napenja svoje moči — rešitve ni — izgubljeno vse!

In človek, kolikokrat se ta viane v nastavljeno mu past!

Ti pajki, ti pajki, — te mreže, te mreže — preže povsod na žrtve svoje!

v svrhu oblastveno zaukazanega uradnega šteta vojnih preostalih, opozarjamo, naj se nemudoma zglase na mestnem magistratu, glavne stopnice, levo, vrata št. 2 na hodniku. Opustitev zglasitve je kaznjiva.

— **Obstreljen dezertjer.** Vojaška straža je hotela prijeti v petek ponoči na Starem trgu nekoga dezertjerja. Ker se je ta straži upiral, ga je nevarno obstrelila.

— **Nezgodna ljubljanski kolodvoru.** V kurtilnici na ljubljanskem kolodvoru je podrl stroj železničarja Franca Kačarja in ga močno poškodoval.

— **Samomor.** Ponoči od 6. na 7. t. m. je šla v Vrbsko jezero Marija Ričer, žena dminarja Lorenca Ričerja iz Poreč. Zjutraj ob petih jo je mož našel mrtvo v vodi pri vili »Edelweiss«. Od februarja sem je bolehal. Ko so mož in njena dva otroka spali, je vstala in izvršila strašno dejanje. Mož je vojak in je bil na dopustu. Nesrečnica menda ni bila prav pri pameti.

— **Iz Podkloštra pri Beljaku.** Na tukajšnji postaji so v noči od 1. na 2. julija v nekem železniškem vozu drugega razreda razrezali in ukradli ves žamet. Postajenačelnik je ovadil na orožnike, ki so prišli preiskat kasarno železničarjev. Preiskava je bila seveda brezuspešna. Ali misli postajenačelnik, da so železničarji tatovi? Ali se ne vozijo cele noči transporti vojaštva in Rusov, ki bi tudi lahko mogli izvršiti tatvino? Bolje bi bilo, da bi se načelnik malo bolj brigal za železničarske lačne želodce.

— **Maršal Borojevič** se je v lastnoročnem pismu zahvalil pesniku Janku Lebanu, vpkokojenemu učitelju na Bukovici za pesem »Straža ob Soči«, ki jo je priobčil v 5. številki mladinskega lista »Zvonček«. Ta mesečnik za slovensko mladino se naroča v »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani.

— **Kruh po 14 do 16 kron kilogram** prodajajo v Dalmaciji. Neki družbi v Dubrovniku se je posrečilo, dobiti dobro moko ter je prosila, da bi smela javno prodajati kruh po 10 in morda 8 kron kilogram. Namestništvo je dovoljenje odreklo.

— **Kako se godi drugemu gorskemu polku v Ennsu?** Od tam poročajo vojakovi tega polka, da jih smatrajo v Ennsu za tatove, požigalce in nevarne zločince, ki so Ljubljano razbili in bili za kazen premeščeni v Enns. Ne dobe tam ničesar po gostilnah, kvečjemu drag mošt. Eden izmed njih n. pr. piše: Solnce še nisimo videli. Smo vsi že bolni. Kako smo bili srečni v Ljubljani.

— **Odložitev kazni za obsojene rudarje.** Pri vojaškem poveljniku v Teplicah se je zglasila dne 6. julija deputacija rudarjev, ki so jo vodili razni delavski zastopniki, da izprosijo pri njem odložitev kazni za one rudarje, ki so bili ob priliki zadnje stavke obsojeni na več mesecev ječe. Za one pa, ki se nahajajo še v preiskovalnem zaporu so prosili, da jih izpuste vojaške oblasti na prosto. Generalmajor v. Schiefeler je deputaciji obljubil, da se bo zavezal za delavce in jim obljubil svojo pomoč. Kmalu potem je general deputaciji naznanil, da so oblasti ugodile njenim prošnjam, in sicer z ozirom na bedno stanje delavskih družin. Kazen so jim preložili na eden oziroma dva meseca. One iz preiskovalnega zapora pa so izpustili na prosto.

— **Šest vagonov pokvarjenega stročjega fižola,** je bilo po poročilu »Arbeiter Zeitung« na dunajskem vzhodnem kolodvoru. Na Ogrskem so blago kar navadno nametali v vagone, na dunajskem kolodvoru je blago dolgo čakalo, je začelo gniti in se popolnoma pokvarilo. Da niso na kolodvoru našli nikogar, ki bi opozoril urad za prehrano na zelenjavo, da bi se ta izločila iz vagonov in se prodala, je pa vendar čudno!

— **V Pragi so zaprli tri mlade fante:** 17letnega O. Löbla, 20letnega K. Klimenta in 22letnega A. Znamenca. Löbl in Kliment sta ukradla baje v trgovini L. Fišera za 40.000 kron svile in to prodala za 14.000 kron Znamenca. Ta pa to na vsak način tajni in tudi v njegovem stanovanju vrseča se preiskava je bila brezuspešna.

— **Starostna meja za sodnike.** Uradno poročajo: Justični minister je predložil zbornici pred kratkim zakonsko osnovo, po kateri bodo tvorali odložiti sodniki svoje službovanje, ako dosežejo starost 65 let. To z ozirom na utemeljena naziranja, ki se splošno pojavljajo med metodajimi krogi. V tej starosti imajo sodniki do večini že polno službeno dobo, tako da jih nova odredba ne more gnotno zadeti. Ako stopi nova odredba v veljavo, bo moralo oditi v pokoj 107 sodnikov.

— **Tri ogrski otroci na deželo.** V četrtek se je odšel prvi oddelek 800 otrok v starosti 8—12 let iz Bučimpešte, da bi se otroci v Izoli in pri Piranu okrepčali.

— **Deja na liški železniški progi Kain-Pribudje** se niso ustavila, marveč še celo pospešila ter je upati, da bo proga tekom enega leta dovršena.

— **Stanovanjski urad ustanovi zagrebska mestna občina.**

— **Zakonska drama.** V Zagrebu je napadla krčmarica Margarita Glogolja v svoji krčmi na bliči svojega moža Ivana s sekiro in ga težko

ranila, tako da je kmalu potem umrl za ranami. Pred sodiščem, kjer se je morala obtoženka zagovarjati, je izjavila, da je živela s svojim soprogom do leta 1917 v srečnem zakoncu; od tega leta pa je začel njen mož z raznimi odnošaji, kar jo je dovedlo do usodnega dejanja. Dejala je, da na posledice pri svojem dejanju ni mislila. Sodišče jo je obsodilo na pet let težke ječe.

— **Reška policija proti hrvatski zastavi.** Na Reki gostuje v »Teatro Fenice tržaška opera. Hrvatje so hoteli ob tej priliki darovati neki pevki venec s hrvatsko trobojnico. Šovinistično madžarofilsko časopisje na Reki je vstalo odločno proti temu, narkar je zaobrnila reška policija izročitev venca s hrvatsko trobojnico. »Hrvatska Država« vprašuje hrvatsko vlado, kaj namerava podvzeti proti temu ravnanju reške policije. To pa zato, ker je mesto Reka po nagodbi kondominium Hrvatske in Ogrske, vsled česar bi se morali spoštovati tam obe zastavi, hrvatska in madžarska.

— **80 letnica Vatroslava Jagić.** V slovenskem seminarju dunajskega vseučilišča je bil danes izredno slovesno praznovan 80letni rojstni jubilej svetovno znanega slavista, dr. Vatroslava Jagića. Slavljencec je prišel iz Payerbacha osebno na Dunaj. Profesorja slavistike na dunajskem vseučilišču, dr. Rešetar in dr. Sklenar sta v sijajnih govorih slavila nemimljive zasluge slavljencec na polju slovenske filologije. Jubilarntu je priredila vseučiliška mladina velike ovacije, za katere se je Jagić gimjen zahvaljeval.

— **Oporoka slovenskega pisatelja Antona Kodra.** Letošnjo zimo je umrl v Inostostu, kamor je bil vsled narodnega mišljenja kot uradnik premeščen. Vse svoje premoženje je zapustil v dobrodelne namene, in sicer deloma raznim dijaškim dobrodelnim društvom, hiralnici v Poženku, kapelicam, ubožnim otrokom itd. Za izdajo svojih spisov je določil 20.000 kron. Njegovo premoženje je znašalo 360.000 kron.

— **Radi upornosti na smrt obsojena vojak.** C. in kr. divizijsko sodišče v Požunu je obsodilo na smrt dne 8. in 9. junija t. l. črnovojnika Ivana Slapika in Martina Jursza; oba sta kmetiška sinova z Ogrskega, stara 22 let. Njuno kazniivo dejanje obstoja v tem, da sta se upra poveljem narednika Kurucza, in s to svojo upornostjo vplivala tudi na druge vojake v vojašnici, da so se odtegovali poveljem predpostavljenih poveljnikov. Pozivala sta vojake, naj pridejo na dvorišče s puškami, da se napravi red in grozila naredniku, da ga ustrelita. Vse to obnašanje obeh vojakov je bilo gotovo graje vredno, in s stališča vojaške discipline je morala slediti kazen. Vojaški kazenski zakonik v takem oziru ne pozna milosti; ako so ostale upornostne izjave brez posledice, se kaznuje vojak s zaporom 6 mesecev do enega leta, v vojnem času tudi do treh let; če pa so imeli take izjave v službi zle posledice in so kršile disciplino drugih vojakov, nastopi kazen zapora do petih let. Kadar pa je v kraju razglašen prekri sod, tedaj se izreka v takem slučaju smrtna kazen. Poveljujoči general mesta Požuna je imel pravico, obsojenca pomilostiti in nadomestiti smrtno kazen v zaporno kazen. General je sodbo potrdil, ki se je kmalu nato tudi razglasila in izvršila.

— **»Michl v močvirju«.** Listi iz Nemčije poročajo, da so zaprli v Amsterdamu nemškega dezertjerja Hugo Delmesa, ker je bil osumljen špionaže v prid ententi. Delmes je izdajatelj satirično-političnega tednika »Michl v močvirju«, ki hujska na najhujši način proti vsemu, kar je nemškega, posebno proti hohenzollernski dinastiji, proti nemškim vojskovodjem in državnikom. Napada tudi nemško delavstvo, češ, da je proti boljševiški gibanju; nazivlje ga: »hordo (horda je vojska Tatarjev) blaznih izdajalcev«. List »Michl v močvirju« je zelo razširjen po Holandskem, v velikem številu ga pa spravljajo na tihotapski način tudi v Nemčijo. Delmes je bil v zvezi s češkimi dezertjerjem Prantom, ki je bil tudi aretiran ter je dobival za izdajateljstvo »Michla v močvirju« 1000 in za volunstvo 700 cekinov.

Vojna.

Pred novimi italijanskimi napadi.

Po daljši pavzi so Italijani na gorski fronti začeli z nova napadati, za enkrat seveda le s proizvedovalnimi oddelki, ki so izvršili več sunkov proti našim črtam med Piavo in Brento in na visoki planoti Sedmih občin. Ob Piavi je izvzemši manjše spopade in topovski ogenj, sovražnik še pasiven; a tudi tukaj se pripravlja za nova podjetja.

V Albaniji so zbrali Italijani svoje čete za boj proti našim pozicijam severno reke Semeni.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 13. julija. Uradno se razglašajo: Na benečanski gorski fronti proizvedovalni spopadi. Sicer nič posebnega.

Dunaj, 14. julija. Uradno se razglašajo: Med gardskim jezerom in Adižo živahni topovski boji. Na benečanski gorski fronti naraščajoče artiljerijsko delovanje. Na Sasso Rosso so naše stražne čete zavrnile sovražne proizvedovalne oddelke. Danes zjutraj so italijanski bataljoni brez uspeha napadli jugovzhodno Asiaga in severno Monte di Val bella. Spopad na zapadnem pobočju Brente je končal s porazom sovražnih oddelkov. V Abaniji se sovražne čete oprezno bližajo našim obrambnim črtam. V dolini Devoli smo zavrnili nek francoski konjeniški oddelek.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 13. julija. Iz glavnega stana se poročajo: **Armadna skupina kraljeviča Ruprechta:** Južnozahodno Bailleula smo odbili večkrat en napade močnih angleških oddelkov. Ravnotako so se izjalovili pomočni sovražni sunki severno Alberta. Silnemu streljanju na zapadnem bregu Ancre so sledili med Castellom in Maillyjem delni napadi Francozov, ki jih je ponavljal sovražnik popoldne pri Maillyju in zvečer po ponovni izredno ljuti artiljerijski pripravi tudi v ostalih odsekih fronte. Sovražnik se je vgnjezdil v Castellu in na pristavi Anchin. Vzhodno te črte so se njegovi napadi razbili v našem protisunkiu. — **Armadna skupina nemškega cesarjeviča:** Med Oiso in Marno živahno bojno delovanje. Ponovni sovražni sunki severno Longponta in vzhodno reke Ourcq so bili zavrnjeni. — **Armadna skupina vojvode Albrechta:** V srednjih Vogezih in na Hartmannsweilerkopu je bojno delovanje znatno oživelo. Severovzhodno Pont-é-Moussona in na ozemlju Fane so se ponesrečili močni sovražni sunki. V značnih bojih meseca junja sestrelili 468 sovražnih letal in 62 priveznih balonov; izgubili pa smo v boju 215 letal in 51 priveznih balonov.

Berlin, 14. julija. Zapadno bojišče. Vojna skupina kraljeviča Ruprechta: Na zapadnem bregu Avre čez dan živahno artiljerijsko delovanje, ki je oživelo na večer tudi na drugih delih bojišča v zvezi s proizvedovalnimi boji. Vojna skupina nemškega prestolonaslednika: Krajevni boji v gozdu Villers Cotterets. Po močnih artiljerijskih pripravah je napadel sovražnik zvečer zapadno Chateau Thierry. Napad smo krvavo odbili. Ob ugodnem vremenu so napadali naši letalci sovražne železniške naprave ob francoski obali med Diinkirchom, Boulognem in Abevillem.

Boji v Albaniji.

Italijansko vojno poročilo javlja: V Albaniji so naše čete v dotiki z novo sovražno črto. V bojih dne 6. julija smo vjeli nad 1.800 avstro-ogrskih vojakov, med temi 61 častnikov.

Zadnje vesti.

Parlamentarni položaj.

Dunaj, 14. julija. Kot uvod kratkemu poletnemu zasedanju bo ministrski predsednik dr. vitez Seidler podal v torek v poslanski zbornici izjavo o naši vnaji politiki, v kateri se bo odločno naglašala mirovna volja monarhije. Socialni demokrati in Poljaki še vztrajajo v opoziciji, a v nemških parlamentarnih krogih se danes zatrjuje, da se bo v zbornici povodom debate pojavila večina za državne potrebscine. Zasedanje bo trajalo baje le do 26. julija. Opozicija zahteva, naj se skliče brambni odsek, da se reši zahteva glede odpusta starejših črnovojniških letnikov. Vlada bo v tej zadevi že jutri pričela pogajanja.

Dunaj, 13. julija. Prezidijski ukrajinskega državnoborskega kluba je najnim potom sklepal za poveljek klubovo sejo. Seja je sklicana zaradi tega, ker poljski klub se načelno vztraja na odklonitvi delitve Galicije ter je zastavil vse sile, da se delitev prepreči. Če bi poljski klub izsilil Seidlerjev odstop in preprečil delitev Galicije, bi ukrajinska delegacija prešla k obstrukciji, da prepreči vsako presenečenje.

Dunaj, 13. julija. Vsi načelniki državnoborskih klubov so danes ob devetih zvečer povabljeni k ministrskemu predsedniku.

Poslanec Conci odložil odlikovanja.

Trst, 14. julija. »Lavoratore« poroča, da je poslanec dr. Conci poslal ministrskemu predsedniku vitez Seidlerju naslednje pismo: Pred desetimi leti sem bil, ne da bi se me bilo vprašalo, imenovan za namestnika deželnega glavarja, proti čemur sem se svojedobno pritožil pri namestniku grofu Spiegelfeldu. Ne da bi se me bilo zaslislalo sem bil sedaj s tega mesta odstavljen. To odredbo smatram za očitno kršenje pravice; ker pa je po mojem mnenju protislovje, da bi, ko sem postal predmet take odredbe, se nadalje nosil odlikovanja, vračam pred desetimi leti mi podeljeni komturni križec Fran Josipovega reda.

Iz nemškega državnega zbora.

Berlin, 13. julija. Nemški državni zbor je na današnji seji odobril predlogo glede monopola za žganje, s čemer so davčne predloge končno veljavno rešene. Zbornica je potem v končnem glasovanju sprejela proračun proti glasovom obeh socialnodemokratskih frakcij in Poljakov ter končno v drugem in tretjem branju proti glasovom neodvisnih socialnih demokratov odobrila tudi vojne kredite v znesku 15 milijard. V poteku debate je socialni demokrat E v e r s naglašal, da hoče nemški narod časten mir za vse. Ker nasprotniki takega miru ne dovolijo, bodo socialni demokrati tudi topot dovolili sredstva, ki so potrebna v svrhu, da se doseže tak mir. Neodvisni socialni demokrat G e y e r je obrazložil odklanjajoče stališče svoje stranke proti vojnim kreditom ter izjavil: Ta vojna ni bila nikdar obrambna vojna, marveč je vojna imperializma. Ko je zbornica rešila še nekoliko manjših predlog, se je predsednik Fehrenbach spominjal v končnem govoru odstopivšega državnega tajnika dr. v. Kühlmanna, kateremu je nemški narod za sklep miru na vzhodu dolžan zahvalo in priznanje. Naglašal je, da Nemčija hoče časten mir, ki je lahko časten tudi za nasprotnike. Potem se je državni zbor odgodil do 5. novembra.

Rešitev poljskega vprašanja.

Berlin, 14. julija. V zvezi s poročilom, da namerava nemška vlada na Dunaju sporočiti, da ne more pritrčiti avstro-poljski rešitvi, pripominja berlinska »Kreuzzeitung«: Če se z avstrijske strani avstro-poljska rešitev trajno postavlja v ospredje zveznega vprašanja, potem to dejstvo nikakor ne more pospeševati nadaljnji razvoj zveze.

Belgijsko vprašanje.

Berlin, 14. julija. Nekateri izjave državnega kancelerja v glavnem odboru glede belgijskega vprašanja so bile za enkrat podane le zaupno. Izvajanja so zadovoljila vse stranke večine, tudi socialne demokrate. Te izjave so dalekosežnejše kakor vse dosedanje, ki so bile glede belgijskega vprašanja podane doslej v državnem zboru.

Dogodki v Rusiji.

Moskva, 14. julija. Brzojavna agentura poroča: Ljudski komisar za vnane zadeve je poslal tukajšnjemu diplomatskemu zastopniku Anglije noto, v kateri se zahteva, da se angleški vojaški oddelki ob murmuskem obrežju takoj zopet vkrajo in zapuste rusko ozemlje. Ob enem je ljudski komisar najprej obnovil svoj protest proti navzočnosti angleških vojniških ladij ob murmuskem obrežju.

Moskva, 14. julija. V Petrogradu je prišlo med levčarskimi socialnimi revolucionarji in rudečo gardo do cestnih spopadov, pri katerih se je streljalo tudi s strojnimi puškami.

Rumunski državni zaktad.

Zeneva, 14. julija. Francoskim listom se poroča iz Jaša: Rumunski državni zaktad, ki je bil prepeljan v Rusijo, ko so se armade centralnih držav bližale Bukarestu, se je sedaj zopet našel. Rumunski zaktad se nahaja še nedotaknjen na varnem kraju v varstvu boljševikov v okolici Moskve. Rumunska vlada se je obrnila do Nemčije s prošnjo, naj bi pri ljudskem komisarjatu v Moskvi posredovala glede vrnitve državnega zaklada.

Mirovno gibanje.

Zeneva, 14. julija. Pariški »Journal des Debats« piše: Poročila s fronte potrjujejo, da stojimo neposredno pred novimi krvavimi podjetji. Francija upa in želi, da bi po tej novi krvavi tragediji glas miru in sporazuma končno dovedel narode na mirovno pot.

Lugano, 14. julija. »Secolo« poroča iz Pariza: Vrhovni vojaški poveljnik v Parizu je v nasprotju z dosedanjimi prakso prvič dovolil, da sme družba prijateljev miru zborovati prihodnjo nedeljo v Parizu.

Ministrska kriza na Holandskem.

Haag, 14. julija. Tiskovni urad poroča: Kraljica je članu poslanske zbornice monsignoru V. A. Nolensu naročila, naj sestavi novo ministrstvo.

Napeto razmerje med Anglijo in Rusijo.

Moskva, 14. julija. Tukajšnje časopisje je mnenja, da pripravljajo Anglija resen udarec proti Rusiji. Splošno se sodi, da je pričakovati rusko-angleške vojne. V Petrogradu je zavladala velika vznemirjenost.

Rotterdam, 14. julija. »Times« poročajo iz Petrograda: Ententni poslaniki so poslali sovjetu ljudskih komisarjev v Moskvi noto, v kateri ga pozivljejo, naj dokaže gorostasno obdolžitev, da so — kakor je naglašal Trockij v sovjetu ljudskih komisarjev — morali grofa Mirbacha najeti pomagači entente. Poslaniki opozarjajo na težke posledice take nedokazane trditve.

Stockholm, 14. julija. Iz Petrograda se brzojavno poroča: Petrograški sovjet je vpoklical tudi letnik 1895 v vojaško službo.

Španska bolezen se širi.

London, 14. julija. Španska bolezen se je med rudarji tako razširila, da je produkcija že znatno ovirana. V velikih rudnikih pri Newcastleu manjka že 70 odstotkov delavcev. Glasom poročil iz Shangaya je španska bolezen tudi na Kitajskem zelo razširjena.

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka, dne 12. julija t. l. Aprovizacija bo odslej v svojih prodajalnah oddajala mleko po dveh cenah in sicer po 1 K in 1 K 40 vin. za liter. One stranke, ki imajo izkaznice preskrbovalnice za mleko s črkami A in B in objednem izkaznice ubožnih akcij s črkami A, B in C ter I. in II. uradniške skupine, dobe mleko za znižano ceno 1 K za liter. Vsem ostalim strankam, ki so še opravičene dobivati mleko pri aprovizaciji, se prodaja po 1 K 40 vin. za liter. Aprovizacija opozarja občinstvo, da je mleko predvsem namenjeno otrokom do 4 leta. Druge stranke naj ne hodijo v aprovizacijski urad po nakaznice za mleko, ker se njihovim zahtevam ne bo moglo ustreči. Stranke, ki prosijo za mleko, morajo prinesiti poleg drugih izkazil tudi potrdilo hišnega gospodarja, da nimajo nobene mlekarnice. — Sprejme se razne ponudbe za nakup masti. Ako bo prišla tudi mast v Ljubljano, še ni gotovo. Mestna aprovizacija razdeli tudi onim strankam, ki niso udeležene pri nobeni ubožni akciji po zmerni ceni mast. Kdaj se bo to zgodilo in po katerem redu, se pravočasno objavi v časopisih. — Moka prihaja polagoma in jo še vedno toliko na razpolago, da je mogoče peči kruh. — Protij peku Pircu je prišlo znova več pritožb glede slabe kakovosti kruha. Ker se pritožbe le vedno ponavljajo in vsi dosedanj opomini mestne aprovizacije niso nič zalegli, sklepe odsek, da se peku Pircu za nedoločen čas odvzame peko kruha.

Prodaja ječmenovega zdroba. Od srede 17. t. m. do vštete sobote 20. t. m. se dobi na vsako močno izkaznico po četrt kilograma ječmenovega zdroba, kilogram stane 1 krono. — Ostanek blaga je napovedati zanesljivo v ponedeljek, ker se bo v prihodnjem sicer odvzela prodajalcu prodaja moke.

Prodaja praških klobas in prekajenega mesa po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase in prekajeno meso v vojni prodajalni v Gosposki ulici v ponedeljek, dne 15. julija popoldne strankam z zeleno izkaznico B štev. 1700 do 2000. Vsaka oseba dobi četrt kilograma; kilogram praških klobas stane 4 K, kilogram prekajenega mesa 8 K.

Zabela na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo zabelo v torek, dne 16. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8. do 9. dopoldne štev. 1 do 100, od 9. do 10. štev. 101 do 200, od 10. do 11. štev. 201 do 300, popoldne od 2. do 3. štev. 301 do 400, od 3. do 4. štev. 401 do 500, od 4. do 5. štev. 501 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po 10 dkg čiste masti in 10 dkg jedilnega loja, kilogram take zabele stane 15 kron.

Krompir na rumene izkaznice C. Opozarjamo stranke, ki prejmejo krompir te dni na rumene izkaznice C, da morajo prinesiti s seboj tudi bele izkaznice za meso. Kdor ne bo imel izkaznice za meso odslej dalje s seboj, ne bo dobil krompirja.

Premog na rumene izkaznice za štedilnike se bo oddajal po sledečem redu: Na vsak odrezek štev. 7 se dobi 50 kg premoga, ki stane 3 K 75 h. Na odrezek štev. 6 se premog ne sme več oddajati. Po končani prodaji morajo trgovci takoj predložiti odrezke v mestni posvetovalnici ter sporočiti, koliko imajo še v zalogi premoga. Premog so dobi: Na izkaznice za I. okraj: a) pri g. Strupiju, Radeckega cesta, št. 1 dne 22. dopoldne, št. 2 dne 22. popoldne, št. 3 dne 23. dopoldne, št. 4 dne 23. julija popoldne; b) pri g. Požlepu, Komenskega ulica 21, št. 5 dne 22. dopoldne, št. 6 dne 22. popoldne, št. 7 dne 23. dopoldne, št. 8 dne 23. julija popoldne. Na izkaznice za II. okraj: a) pri g. Pleškotu, Hrenova ulica 18, št. 1 dne 22. dopoldne, št. 2 dne 22. julija popoldne; b) pri g. Komariju, Krakovska ulica, št. 3 dne 22. dopoldne, št. 4 dne 22. popoldne, št. 5. dne 23. dopoldne, št. 6. dne 23. popoldne, št. 7 dne 24. dopoldne, št. 8 dne 24. popoldne, št. 9. dne 25. dopoldne, št. 10 dne 25. popoldne, št. 11 dne 26. dopoldne, št. 12 dne 26. popoldne, št. 13 dne dopoldne, št. 14 dne 27. julija popoldne. Na izkaznico za III. okraj: pri g. Rihtariju, Trnovska ulica, št. 1 dne 22. dopoldne, št. 2 dne 22. popoldne, št. 3 dne 23. dopoldne, št. 4 dne 23. popoldne, št. 5 dne 24. dopoldne, št. 6 dne 24. popoldne, št. 7 dne 25. dopoldne, št. 8 dne 25. popoldne, št. 9 dne 26. dopoldne, št. 10 dne 26. popoldne, št. 11 dne 27. dopoldne, št. 12 dne 27. popoldne. Na izkaznice za IV. okraj: pri Ungerju, Kranjska stavbna družba, št. 1 dne 25. dopoldne, št. 2, 3 dne 25. popoldne, št. 4 dne 26. dopoldne, št. 5, 6 dne 26. popoldne, št. 7 dne 27. dopoldne, št. 8, 9 dne 27. popoldne, št. 10 dne 29. dopoldne, št. 11, 12 dne 29. popoldne, št. 13 do 19 dne 30. julija dopoldne. Na izkaznice za V. okraj: a) pri g. Uherju Slomškova ulica, št. 1 dne 22. dopoldne, št. 2 dne 22. popoldne, št. 3 dne 23. dopoldne, št. 4 dne 23. julija popoldne; b) pri Schifferju, Dovozna cesta, št. 5 dne 22. dopoldne, št. 6 dne 22. popoldne, št. 7 dne 23. dopoldne, št. 8 dne 23. popoldne, št. 9—10 dne 24. dopoldne, št. 11—15 dne 24. julija popoldne. Na izkaznice za VI. okraj: a) pri g. Trdinu, Slomškova ulica 21, št. 1 dne 22. dopoldne, št. 2 dne 22. popoldne, št. 3. dne 23. dopoldne, št. 4. dne 23. popoldne; b) pri g. Lampretu, Kolodvorska ulica, št. 5 dne 22. dopoldne, št. 6 dne 22. popoldne, št. 7. dne 23. dopoldne, št. 8 dne 23. julija popoldne. Na nakaznice za VII. okraj: a) pri g. Tavčarju, Du-

najska cesta, št. 1 dne 22. dopoldne, št. 2 dne 22. popoldne, št. 3 dne 23. julija dopoldne; b) pri g. Treotu, Cesta na Rudolfovo železnicu, št. 4 dne 22. dopoldne, št. 5 dne 22. popoldne, št. 6 dne 23. dopoldne, št. 7 in 8 dne 23. julija popoldne. Na izkaznice za VIII. okraj: a) pri gosp. Zdravje, Ahacljeva cesta, št. 1 dne 22. dopoldne, št. 2 dne 22. popoldne, št. 3 dne 23. julija dopoldne; b) pri g. Hribarju, Bohoričeva ulica, št. 4 dne 22. dopoldne, št. 5 dne 22. popoldne, št. 7 dne 23. julija dopoldne; c) pri gosp. Karblu, Selo 30, št. 8 dne 22. dopoldne, št. 9 dne 22. julija popoldne; d) pri g. Kugi, Zelena jama, št. 10 in 11 dne 22. dopoldne, št. 12 dne 22. popoldne, št. 13 dne 23. julija dopoldne. Na izkaznice za IX. okraj: pri g. Pleškotu, Hrenova ulica, št. 1 dne 23. dopoldne, št. 2 dne 23. popoldne, št. 3 dne 24. dopoldne, št. 4 dne 24. popoldne, št. 5 dne 25. julija dopoldne. Na izkaznice za X. okraj: pri gosp. Ungerju, Kranjska stavbna družba, št. 1 dne 22. dopoldne, št. 2 in 3 dne 22. popoldne, št. 4 dne 23. dopoldne, št. 5 in 6 dne 23. popoldne, št. 7 dne 24. dopoldne, št. 8 in 9 dne 24. julija popoldne.

Prodaja praških klobas in prekajenega mesa po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase in prekajeno meso v vojni prodajalni v Gosposki ulici v torek, dne 16. t. m. popoldne strankam z zeleno izkaznico B štev. 2000 do konca. Vsaka oseba dobi četrt kilograma; kilogram praških klobas stane 4 K; kilogram prekajenega mesa 8 K.

Razno.

* Koliko potrebuje dnevnik? Zveza čeških naprednih judov v Pragi si ustanavlja dnevnik. V prospektu piše o finančni potrebi. Od mnogih strani dobivamo vprašanja glede proračuna. Tega sicer samoobsebi umevno ne moremo podrobno priobčiti. Da je dnevniku izhajanje onogočeno in da mu ni treba le životariiti, rabi najmanj 1.000.000 kron kapitala, kakih 6000 naročnikov in v vsaki številki najmanj poldrugo stran inseratov. — Iz tega se morajo napraviti naši čitatelji vsaj majhen pojem, kako težak mora biti potem položaj delavskega lista, kateremu pri rojstvu ni dal nihče milijona kot se to godi pri listih buržoazije.

* Boj proti mirovnemu gibanju tudi — v južni Afriki. Iz Johannesburga poročajo, da so bili tam trije mednarodni socialisti, med njimi dve zelo znani osebnosti, aretovani. Kavcije za izpustitev niso hoteli sprejeti.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Učiteljska tiskarna
Ljubljana Frančiškanska ul. 6,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

GORICA - F. Batjel - LJUBLJANA -
Stalna ulica 2-4 Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.